

ZAGADNIENIA EGZAMINACYJNE NA EGZAMIN DYPLOMOWY

DLA KIERUNKU DIETETYKA (rok naboru 2021-2022)

1. PRZEDMIOTY PODSTAWOWE I KIERUNKOWE

a) Anatomia i fizjologia człowieka

1. Proszę wymienić i krótko scharakteryzować elementy układu oddechowego człowieka oraz opisać fizjologię wymiany gazowej wewnętrznej.
2. Proszę przedstawić budowę serca wraz z charakterystyką cyklu pracy serca.
3. Proszę przedstawić budowę neuronu oraz mechanizm przewodzenia impulsu nerwowego.

b) Chemia ogólna i żywności

4. Proszę omówić pojęcie i przykłady aminokwasów egzogennych.
5. Proszę wyjaśnić na czym polega izomeria cis-trans w kwasach tłuszczowych i w jakich warunkach kwasy tłuszczowe mogą podlegać izomeryzacji.
6. Proszę omówić podstawowe disacharydy, ich budowę, właściwości i trwałość wiązania glikozydowego w zależności od obecności jonów wodorowych.
7. Proszę podać definicje kwasów i zasad według teorii Arrheniusa i podać przykłady.

c) Podstawy patofizjologii

8. Proszę omówić objaw chorobowy jaki stanowi żółtaczka oraz wskazać jej przyczyny.
9. Proszę wymienić czynniki odpowiedzialne za wywoływanie ostrego zapalenia trzustki i omówić jego patomechanizm.
10. Proszę opisać proces powstawania zmian miażdżycowych w układzie tętniczym i podać charakterystyczne objawy miażdżycy w wybranych narządach (co najmniej 3 przykłady).

d) Mikrobiologia ogólna i żywności

11. Jakie znasz odmiany fermentacji mlekowej i czym się one charakteryzują?
12. Co to są mykotoksyny? Proszę wyjaśnić na czym polega i jakie zagrożenia dla zdrowia niesie ich obecność w produktach spożywczych?
13. Proszę scharakteryzować bakterie z rodzaju *Lactobacillus* sp.

e) Analiza i ocena sposobu żywienia

14. Proszę wyjaśnić pojęcie: sposób żywienia. Omów czynniki warunkujące sposób żywienia.
15. Proszę zdefiniować pojęcie stanu odżywienia. Jakie procesy związane z odżywianiem mają wpływ na stan odżywienia?
16. Proszę krótko scharakteryzować rodzaje zaburzeń, które należy brać pod uwagę w ocenie stanu odżywienia?
17. Jaki jest cel prowadzenia badań antropometrycznych? Proszę wymienić antropometryczne wskaźniki stanu odżywienia.

f) Dietetyka osób dorosłych i starszych

18. Proszę wymienić składniki odżywcze niezbędne dla prawidłowej struktury i metabolizmu tkanki kostnej. Proszę podać ich żywieniowe źródło.
19. Proszę wyjaśnić, jaką rolę pełni w organizmie witamina D i jakie mogą być przyczyny jej niedoboru u osób starszych.
20. Proszę podać podstawowe zalecenia dotyczące sposobu żywienia osób starszych. Proszę wymienić przykładowe produkty spożywcze, których podaż powinna być ograniczona.

g) Dietetyka pediatryczna

21. Leczenie żywieniowe w celiakii.
22. Żywnienie w cukrzycy u dzieci.
23. Żywnienie w mukowiscydozie.

h) Dietoterapia i dietoprofilaktyka w chorobach metabolicznych i cywilizacyjnych

24. Proszę omówić zalecenia żywieniowe w niedoczynności tarczycy.
25. Zalecenia żywieniowe w nadciśnieniu tętniczym.
26. Zalecenia żywieniowe z zespołu metabolicznego.
27. Zalecenie żywieniowe w niedokrwistościach (z niedoborami żelaza, kwasu foliowego i witaminy B12).

i) Technologia żywności i potraw oraz towaroznawstwo

28. Proszę wymienić i omówić właściwości strukturotwórcze jaj wykorzystywanych w technologii gastronomicznej.
29. Proszę krótko omówić wartość odżywczą mięsa drobiowego, wskazując jego kluczowe właściwości istotne dla dietetyki oraz elementy różniące je od mięsa zwierząt rzeźnych.
30. Proszę scharakteryzować gotowanie jako metodę obróbki termicznej - opisać właściwości, rolę i zastosowanie w technologii gastronomicznej.
31. Proszę opisać na czym polega obróbka wstępna warzyw, podać jej cel i wymienić w prawidłowej kolejności poszczególne jej etapy.

j) Żywnienie człowieka

32. Proszę omówić rolę wody w organizmie oraz określić czynniki decydujące o wielkości zapotrzebowania na wodę.
33. Co oznacza pojęcie: „całkowita przemiana materii” i jakie składniki decydują o jej wielkości?
34. Jaką rolę pełnią tłuszcze w organizmie człowieka i co decyduje o ich wartości odżywczej?
35. Proszę omówić pojęcie strawności składników odżywczych i metody stosowane do oznaczania współczynnika strawności.

k) Higiena, Toksykologia i Bezpieczeństwo Żywności

36. Proszę wyjaśnić toksyczne działanie azotanów i azotynów i wskazać produkty żywnościowe, które zawierają ich największe ilości.
37. Proszę wyjaśnić dlaczego duże spożycie ryb jest jednym z największych potencjalnych zagrożeń zatrucia organicznymi związkami rtęci.
38. Proszę omówić najważniejsze źródła obecności Wielopierścieniowych Węglowodorów Aromatycznych (WWA) w żywności.
39. Na czym polega zatrucie pokarmowe typu intoksykacji, proszę podać przykład tego typu zatrucia.

II. PRZEDMIOTY SPECJALNOŚCIOWE

Dla specjalności: Dietetyka kliniczna

a) Żywnienie w wybranych chorobach układu pokarmowego

1. Proszę krótko scharakteryzować chorobę wrzodową jelit z uwzględnieniem przyczyn choroby oraz głównych objawów ze strony układu pokarmowego oraz objawów pozajelitowych.
2. Proszę przedstawić postępowanie dietetyczne w przypadku nietolerancji laktozy.
3. Proszę krótko scharakteryzować chorobę Leśniowskiego-Crohna oraz omówić zabronione lub przeciwwskazane produkty spożywcze w tej przypadłości.
4. Proszę krótko scharakteryzować celiakię wraz z opisem możliwych powikłań nieleczzonej celiakii.

b) Żywnienie kobiet ciężarnych i karmiących

5. Proszę przedstawić zapotrzebowanie na główne składniki pokarmowe u kobiet w ciąży i jakim (jeżeli podlegają)podlegają zmianom w I , II i III trymestrze ciąży.
6. Proszę scharakteryzować postępowanie żywieniowe w dolegliwościach okresu ciąży (nudności, wymioty, zgaga, zaparcia).
7. Proszę omówić znaczenie kwasu foliowego jako ważnego składnika w diecie kobiet planujących zajście w ciążę oraz przedstawić konsekwencje jego niedoboru w diecie matki dla rozwijającego się płodu.
8. Proszę omówić ogólne zasady diety kobiety karmiącej piersią.

c) Zaburzenia odżywiania

9. Proszę przedstawić kryteria diagnostyczne dla rozpoznania jadłowstrętu psychicznego (*anorexia nervosa*) wg DSM-IV wraz z krótką charakterystyką typów „ograniczającego” i „żarłoczno- wydalającego”.
10. Proszę scharakteryzować objawy oraz kryteria diagnostyczne dla żarłoczności psychicznej (*bulimia nervosa*).
11. Proszę scharakteryzować i przedstawić postępowanie dietetyczne podczas zaburzeń karmienia i jedzenia w okresie dzieciństwa (*pica*).
12. Proszę przedstawić determinanty psychologiczne (jednostkowe), mogące być przyczyną powstania zaburzeń odżywiania.

d) Surowce i leki pochodzenia naturalnego w dietetyce

13. Proszę wymienić roślinne surowce antrachinonowe i scharakteryzować jeden z nich.
14. Proszę omówić zastosowanie błonnika pokarmowego w terapii różnych schorzeń.
15. Proszę scharakteryzować wyciągi płynne, gęste i suche otrzymywane z roślinnych surowców leczniczych.
16. Proszę omówić poszczególne etapy standaryzacji roślinnych surowców leczniczych.

e) Żywnienie w chorobach układu moczowego

17. Proszę omówić postępowanie żywieniowe w kamicy szczawianowo- wapniowej.
18. Zalecenia żywieniowe w przewlekłej niewydolności nerek- poszczególne etapy.
19. Zalecenia żywieniowe w ostrej niewydolności nerek.
20. Postępowanie żywieniowe w dializoterapii.

f) Dietoterapia i dietoprofilaktyka w osteoporozie

21. Proszę scharakteryzować związek między hormonami płciowymi a występowaniem osteoporozy u kobiet i mężczyzn.
22. Proszę omówić zależność wskaźnika gęstości kości (BMD) , od wieku oraz wskaźnika T.
23. Proszę omówić główne wskazanie dietetyczne w przypadku osteoporozy wraz ze szczególnym uwzględnieniem produktów spożywczych oraz pierwiastków lub związków chemicznych nie zalecanych w diecie w przypadku tej jednostki chorobowej.
24. Proszę przedstawić i wykazać związek działań profilaktycznych w osteoporozie ze szczególnym uwzględnieniem diety.

g) Żywnienie w chorobach nowotworowych

25. Wymień najważniejsze czynniki żywieniowe zmniejszające i zwiększające ryzyko nowotworów złośliwych.
26. Omów rekomendacje w zapobieganiu nowotworów.
27. Omów zalecenia żywieniowe w trakcie chemioterapii i radioterapii.
28. Zalecenia żywieniowe w przypadku braku łaknienia i jadłowstrętu w chorobie nowotworowej.

Dla specjalności: Psychodietetyka

a) Edukacja żywieniowa i poradnictwo żywieniowe

1. Proszę omówić i krótko scharakteryzować główne etapy prowadzenia porady dietetycznej.
2. Proszę przedstawić i scharakteryzować główne długoterminowe cele edukacji żywieniowej.
3. Proszę przedstawić i scharakteryzować czynniki determinujące zdrowie człowieka (raport Lalonda).
4. Proszę przedstawić i scharakteryzować czynniki determinujące zdrowie społeczeństwa.

b) Zaburzenia odżywiania

5. Proszę przedstawić kryteria diagnostyczne dla rozpoznania jadłowstrętu psychicznego (*anorexia nervosa*) wg DSM-IV wraz z krótką charakterystyką typów „ograniczającego” i „żarłoczno- wydalającego”.
6. Proszę scharakteryzować objawy oraz kryteria diagnostyczne dla żarłoczności psychicznej (*bulimia nervosa*).
7. Proszę scharakteryzować i przedstawić postępowanie dietetyczne podczas zaburzeń karmienia i jedzenia w okresie dzieciństwa (pica).
8. Proszę przedstawić determinanty psychologiczne (jednostkowe), mogące być przyczyną powstania zaburzeń odżywiania.

c) Diety niekonwencjonalne

9. Co to są diety niebilansowane – opisz zasadę ich konstruowania oraz podaj przykłady.
10. Co to jest wegetarianizm i jakie jego odmiany wyróżniamy?
11. Jakie przykładowe korzyści mogą płynąć ze stosowania diet wegetariańskich?
12. Jakie ogólne argumenty może przytoczyć dietetyk przeciw stosowaniu diet niekonwencjonalnych próbując w prosty sposób przekonać pacjenta do zasad racjonalnego żywienia?

d) Surowce i leki pochodzenia naturalnego w dietetyce

13. Proszę wymienić roślinne surowce antrachinonowe i scharakteryzować jeden z nich.
14. Proszę omówić zastosowanie błonnika pokarmowego w terapii różnych schorzeń.
15. Proszę scharakteryzować wyciągi płynne, gęste i suche otrzymywane z roślinnych surowców leczniczych.
16. Proszę omówić poszczególne etapy standaryzacji roślinnych surowców leczniczych.

e) Nadwaga i otyłość – skutki psychologiczne i społeczne

17. Z jakimi trudnościami w funkcjonowaniu społecznym spotykają się ludzie z otyłością?
18. Z jakimi skutkami psychologicznymi zmagają się ludzie z nadmierną masą ciała?
19. Jakie znaczenie dla osoby z nadmierną masą ciała ma wsparcie psychologiczne podczas trwania terapii odchudzającej?
20. Omów sytuację osób z nadmierną masą ciała w kulturze współczesnej.

f) Psychologia rozwojowa, osobowości i motywacji

21. W jakim wieku dziecka kształtuje się osobowość miłująca, kontrolująca, wytrzymała i osiągnięta?
22. Jakie czynniki powodują zmiany osobowości osiągniętej w osobowość sztywną?
23. Jak możemy motywować dziecko o strukturze wytrzymałej do nauki.
24. Omów jakie sytuacje wywołują największy poziom stresu u dzieci z osobowością miłującą i kontrolującą.

g) Psychoterapia osób z zaburzeniami odżywiania

25. Terapia osób z zaburzeniami typu F50-0-jadłowstręt psychiczny (anoreksja).
26. Terapia osób z zaburzeniami typu F50-2- żarłoczność psychiczna (obżarstwo).
27. Terapia osób z zaburzeniami typu F50-3 (bulimia).
28. Terapia osób uzależnionych behawioralnie od stosowania diet